

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Statsministeriet
Prins Jørgens Gård 11
1218 København K

Dato: 8. maj 2008

J.nr.: 415-0001

Indberetning vedr. Grønlands Landstings forårssamling, tirsdag den 6. maj 2008.

Landstinget behandlede følgende dagsordenspunkter:

Punkt 120:

Forslag til landstingsbeslutning om at Landsstyret pålægges at planlægge en øgning af forsyningen af indenlandske fødevarerprodukter.

(Landstingsmedlem Ane Hansen, Inuit Ataqatigiit)

(1. behandling)

Forslaget er begrundet med, at det indtil videre har været begrænset hvad der er kommet ud af Landsstyrets fødevarerpolitiske redegørelse, som blev drøftet i landstinget i 2004. I redegørelsen forelagdes der flere optimistiske planer for, hvorledes indenlandske produkter kunne være til gavn. Forslagsstillerne mener, at landsstyret bør begynde at bane vejen med henblik på bedre udnyttelse af landets egne produkter.

I landsstyrets besvarelse oplyste **Landsstyremedlem for Fiskeri, Fangst og Landbrug Finn Karlsen** bl.a., at de længe ventede anbefalinger fra arbejdsgruppen til opfølgning på den socioøkonomiske analyse af fangererhvervet efter eksternt høring vil blive taget op i landsstyret dette forår og efterfølgende sendt til Landstinget. Arbejdsgruppen peger bl.a. på kvalitetshøjnelse af fangstprodukter i såvel produktion som salgsled som en mulighed for at hæve fangererhvervets indtægtsgrundlag. Arbejdsgruppen anbefaler også, at der i de større byer bliver mulighed for salg af tørprodukter (f.eks. krydderier og bær) samt forædlede produkter (f.eks. marineret, røget og tørret fisk og kød).

Anbefalingerne er i overensstemmelse med de i fødevarerpolitisk redegørelse udstukne tiltag. I den landbrugspolitiske redegørelse under landstingets forårssamling 2007 var der endvidere almindelig enighed om, at man skulle sigte mod en stadig udvikling af produkter fra får og lam, rensdyr og moskus.

Da anbefalingerne falder i tråd med forslagsstillernes intentioner bag nærværende forslag, indstillede landsstyret, at forslaget afvises, og at det videre arbejde sker i den kommende arbejdsgruppe til opfølgning af anbefalingerne fra det nyligt afholdte fangerseminar.

I ordførerindlæggene var der bred tilslutning til forslaget og til at det skal udvalgsbehandles inden 2. behandling.

Atassut fremlagde et ændringsforslag med følgende formulering: ”Forslag til landstingsbeslutning om at Landsstyret pålægges at arbejde for at fremkomme med et lovforslag, der skal give hjemmel til at etablere en finanslovsikret erhvervsstøttepulje, der blandt andet skal have til formål at gøre det grønlandske samfund mere selvforsynende med fødevarer, samt at have til formål af gøre selvforsyningsvirksomhederne økonomisk selvbårne.”

Forslagsstillerne gav udtryk for at ændringsforslaget er oplæg til debat i udvalget, og at det er kedeligt, at landsstyret er imod et forslag som alle partier kan støtte.

Landsstyremedlemmer redegjorde herefter for, at landsstyret ikke principielt er imod forslaget. Afvisningen skyldtes, at der allerede er igangsat initiativer på området.

Ved afslutningen af debatten var der flertal for at forslaget sendes til behandling i udvalg sammen med Atassuts ændringsforslag, før 2. behandlingen på landstingets efterårssamling 2008.

Punkt 129:

Forslag til Landstingsbeslutning om at Landsstyret pålægges at tage initiativ til at forstærke undervisningen af de grønlandske sprog.

(Landstingsgruppen Siumut)

(1. behandling)

I begrundelsen for forslaget anfører **forslagsstillerne** bl.a., at forslaget handler om læringen og undervisningen af det grønlandske sprog.

Der findes mange dygtige undervisere med mange erfaringer. Det er naturligt, at de samarbejder målrettet med at søge nye undervisningsmetoder i det grønlandske sprog. Beslutningsforslaget rummer en opfordring til landsstyret om at oprette et hurtigt arbejdende udvalg der skal arbejde med, hvordan og med hvilke redskaber der skal undervises for at styrke dem der vil tilegne sig de grønlandske sprog. Det skal sikres, at den undervisningsmetode der vælges, skal bruges i hele Grønland samt at organisationer i Grønland, arbejdsgivere mv. støtter op om det.

I landsstyrets besvarelse udtrykte **Landsstyremedlem for Familie og Sundhed Arkalo Abelsen** på vegne af Landsstyremedlemmet for Kultur mv., tilslutning til forslaget og anbefalede det til vedtagelse.

Partierne støttede forslaget. Demokraterne påpegede at overskriften er meget upræcis, og at det er overskriften, der til sin tid skal stemmes om. Meningen med forslaget er at styrke

undervisningen i grønlandsk som modersmål for befolkningen og som det officielle sprog. Det er lettere at lære andre sprog, når modersmålsundervisningen har været god.

Forslaget sendes til behandling i udvalg før 2. behandlingen på landstingets efterårssamling 2008.

Punkt 84:

Forslag til landstingsbeslutning om at Landsstyret pålægges at etablere Arnat Højskoliat.

(Landstingsmedlemmerne Agathe Fontain og Ane Hansen, Inuit Ataqatigiit)

(1. behandling)

I begrundelsen for forslaget anfører **forslagsstillerne** bl.a., at mange kvinders viden, specielt med hensyn til Grønlands flotteste kulturskatte – nationaldragten / den grønlandske dragt, er i fare for at gå i glemmebogen. I visse landsdele er det vanskeligt finde nogen, som kan lave nationaldragter. Derfor kan en af Grønlands kulturskatte siges at være uddøende, såfremt der snarligt ikke tages initiativ.

Forslagsstillerne ønsker at bane vejen for bevaring af nationaldragterne ved at etablere Arnat Højskoliat (Kvindehøjskolen). Inuit Ataqatigiit foreslår etablering af en højskole på grundlag af de grønlandske kvindelige værdier.

Blandt andet skal Arnat Højskoliat kunne tilbyde en undervisning, hvor der kan opnås en attest på den udførte uddannelse. Det foreslås, for at kunne åbne Arnat Højskoliat, at der i henhold til Landstingsforordningen om folkehøjskoler bliver afsat midler.

I landsstyrets besvarelse bemærkede **Landsstyremedlem for Familie og Sundhed, Arka-lo Abelsen**, at landsstyret som forslagsstillerne finder at det er af stor betydning at mobilisere gruppen af ufaglærte, og både udnytte og udvikle kvinders traditionelle kompetencer.

Landsstyret arbejder på etablering af en Designuddannelse, som også skal indeholde kvalificering i fremstilling af den grønlandske nationaldragt. endvidere er Knud Rasmussenip Højskolia allerede er i gang med overvejelser omkring undervisning og kurser indenfor traditionelle kvindefag. Landsstyret indstillede, at det fremsatte forslag om etableringen af en selvstændig Arnat Højskoliat ikke nyder fremme.

Partierne var delte i spørgsmålet om støtten til forslaget. Siumut tilkendegav, at der allerede er igangværende arbejder, som overflødiggør forslaget. Demokraterne tilkendegav at det er nok så vigtigt at undervisningen i syning af nationaldragter foregår i skolen, på aftenskole eller lignende som en egentlig højskole. Atassut så gerne at forslaget blev behandlet i udvalg, så det blev afklaret om der var en overlapning til allerede igangsatte initiativer som Designuddannelsen.

Debatten afsluttede med konstatering af, at flertallet går ind for landsstyret svar og dermed var der ikke tilslutning til udvalgsbehandling før 2. behandlingen, som skal finde sted under landstingets efterårssamling 2008.

Punkt 88:**Forslag til Landstingsbeslutning om at Landsstyret pålægges at indføre pasningsgaranti for børn senest tre måneder efter indgivelse af ansøgning.**

(Landstingsmedlem Jens B. Frederiksen, Demokraterne)

(1. behandling)

I begrundelsen for forslaget fremhævede **forslagsstilleren** bl.a., at forældre skal kunne tage på arbejde i tryk forvisning om, at deres børn får kærlig omsorg under trygge og udviklende rammer, mens forældrene passer deres arbejde. Det er et politisk ansvar at skabe rammerne for denne vision og medvirke til at skabe en fornuftig sammenhæng mellem familieliv og arbejdsliv.

Der er i dag for lang ventetid på pasning af børn. En utilstrækkelig prioritering af området igennem flere år indebærer, at arbejdende forældre må søge andre veje end de offentlige pasningsordninger. Forslagsstilleren ønsker at situationen overkommes ved indførelse af en pasningsgaranti. Enhver ansøgning om kommunal børnepasning skal fremover kunne imødekommes inden for maksimalt tre måneder.

I landsstyrets besvarelse anførte **Landsstyremedlem for Familie og Sundhed Arkalo Abelsen** bl.a., at det ved en undersøgelse i efteråret 2007 vedrørende ventelister til børneinstitutioner i byerne i Grønland har vist sig, at det kun er Nuuk, der har betydelige ventelister til børneinstitutioner. I andre byer uden for Nuuk venter mellem 7 og 28 børn i alderen 0-5 år på en institutionsplads.

Den almindelige ventetid i Nuuk for børn i alderen 0-5 år på en institutionsplads er 1-1½ år. En af opgaverne i Den gode Daginstitution er udarbejdelse af et forslag for at forenkle forordningen om daginstitutioner, dagpleje m.v. På baggrund af arbejdsgruppens anbefalinger vil landsstyret til landstingets efterårssamling fremlægge ændringsforslag til forordningen. Landsstyret indstillede forslaget til forkastelse.

Der var flertal blandt partierne for, at forslaget sendes til 2. behandling i den foreliggende form, under landstingets efterårssamling 2008.

Pkt. 27**Forslag til Landstingsbeslutning om at der igangsættes en forfatningsforberedende proces og at Landstinget derfor træffer beslutning om, at der nedsættes en grundlovskommission for Grønland.**

(Landstingsmedlem Johan Lund Olsen, Inuit Ataqatigiit)

(1. behandling)

Forslaget var begrundet med, at det grønlandske sprog, folkets identitet, kultur og højhedsretten over Grønlands territorium ingen støtte nyder i den danske grundlov, og at tiden er inde til, at Grønland tager næste skridt og igangsætter sin egen grundlovsforberedende proces. Grundlovskommissionen bør sammensættes således, at alle del af det grønlandske samfundsliv samt bygder og yderdistrikter bliver repræsenteret.

Inden for maksimalt 5 år skal den grønlandske grundlovskommission formulere et udkast til en grundlov/forfatning for et selvstændigt Grønland, der bl.a. bygger på, at den lovgivende, udøvende og dømmende magt tilkommer det grønlandske folk og det grønlandske sprog skal være det officielle sprog i alle anliggender.

I landsstyrets svar sagde **Landsstyreformand Hans Enoksen**, at landsstyret i princippet ikke er uenig i forslaget intentioner, men at landsstyret vil færdiggøre processen med vedtagelse af selvstyreloven, før der nedsættes en forfatningskommission. Det er landsstyrets indstilling, at befolkningen først skal stemme om indførelsen af selvstyre ved en folkeafstemning, og der er fremsat forslag om afholdelse af folkeafstemning den 25. november 2008.

Landsstyret indstillede med henvisning til processen vedr. indførelse af selvstyre, at 2. behandlingen af forslaget udsættes til landstingets forårssamling i 2009.

Alle partier støttede landsstyrets forslag om 2. behandling på landstingets forårssamling i 2009, da der var enighed om at det er hensigtsmæssigt at folkeafstemningen om selvstyre er gennemført inden.

Med venlig hilsen

Søren Hald Møller

Kopi pr. e-mail: Folketinget
Kongehuset, Kabinetssekretariatet
Samtlige ministerier
Rigsombudsmanden på Færøerne